

OBSAH

Úvod	11
I. Čo je a čo nie je korupcia	13
Prístupy k definovaniu korupcie, nepotizmu a klientelizmu	14
Úzky pohľad na korupciu – stačí dodržiavať zákony?	14
Širší pohľad na korupciu	15
„Veľká“ a „drobná“ korupcia	16
Čo je klientelizmus?	17
A nepotizmus?	20
Je rozdiel medzi korupciou a lobingom?	21
Čo je úplatok?	23
Čo hovorí litera zákona na úplatok?	28
Typy úplatkov	29
II. Z histórie korupcie	31
Pohľad na vývoj a metamorfózy korupcie	32
Premeny starej „ancien“ korupcie na nové formy a podoby	35
Čistejší verejný sektor sa nerodí ľahko	39
Aký mali vplyv na korupciu vzťahy medzi ľuďmi?	40
Z histórie korupcie na Slovensku	42
III. Podoby korupcie na Slovensku	47
Slovensko – korupčná krajinka?	48
Kde sa to roztáča vo veľkom?	60
Verejné obstarávanie	60
Nakladanie s prostriedkami zahraničnej pomoci	64
Činnosť štátnych podnikov a podnikov s majetkovou účasťou štátu	66

Politická korupcia	68
Konflikt záujmov verejných činiteľov	
– obohacovanie sa cez prístup k moci?	69
Letný pohľad na financovanie politických aktivít na Slovensku	72
Ďalšie otázky spojené s financovaním politických aktivít	76
Decentralizovaná korupcia	80

IV. Korupčné porovnania 83

V. Právny pohľad na korupciu 87

Pasívne úplatkárstvo – prijímanie úplatku a inej nenáležitej výhody	88
Aktívne úplatkárstvo – podplácanie	89
Nepriama korupcia	89
Podmienka beztretnosti – účinná ľútosť	90
Zneužívanie právomoci verejného činiteľa	90
Špecializovaný agent na boj proti korupcii	92
Medzinárodné zmluvné dohovory o korupcii	93
Rada Európy	94
OECD	95

VI. Koľko nás stojí korupcia a kto ju platí 99

Korupcia spôsobuje, že ekonomika nevyužíva svoj potenciál	
a občan dostáva menej, ako by mohol pri danej úrovni zdrojov	103
Korupcia deformuje podnikateľské prostredie	
a motiváciu podnikateľov	104
Korupcia zvyšuje podnikateľské a investičné riziko	105
Korupcia a klientelizmus môžu viesť	
k ovládnutiu štátu zo strany firiem	106
Korupcia a netransparentné pravidlá spôsobujú vysokú	
administratívnu náročnosť a vysoké transakčné náklady	110
Korupcia vyvoláva integračné problémy	112
Korupcia polarizuje spoločnosť	113
Korupcia paralyzuje politický systém	113

VII. Príčiny korupcie – pokus o diagnózu 117

Formálne pravidlá – zlyhanie inštitúcií	117
Existujú podnety na korupciu? Aká je prevencia korupcie?	118

Korupcia má rada monopol, byrokráciu a pečiatky	119
Korupcii praje nerovnaký prístup k informáciám	122
Korupcia má rada voľnosť v rukách úradníka, nejasné pravidlá a neistotu	123
Korupcii sa darí, ak súkromné je možné na úkor verejného	126
Kde sa nedarí informáciám, darí sa korupcii	128
Tajnosti v politike prajú korupcii	132
Korupcia má rada účet bez vrchného	134
Transparentnosť médií	135
Ak je riziko nízke, rastie korupcia	136
Neformálne pravidlá	138
Vplyv medziludského (sociálneho) kapitálu	139
Systémy založené na dôvere lepšie odolávajú aj korupcii	140
Vplyv histórie	142
Máme toľko korupcie, koľko dovoľíme	144
Elity a etické vzory: je vysoká miera rozšírenia korupcie aj zlyhaním politických elít?	146
Korupčná klíma	147
Korupčné motívy a riziká z hľadiska jednotlivca	149
VIII. Protikorupčné programy v SR	153
Vlády Vladimíra Mečiara	153
Vlády Mikuláša Dzurindu	154
IX. Protikorupčná terapia	165
Prístup „kontroly a trestov“	167
Prístup „štíhlej vlády“	167
Hľadisko „politickej ekonómie“	168
Národný systém integrity	168
Prístupy založené na bezúhonnosti	169
Podstata protikorupčnej stratégie	171
Motivácia na protikorupčné reformy	175
Škandály ako spúšťač zmeny?	
Čakáme na slovenský Watergate?	176
Politická motivácia	178
Ekonomická motivácia	180
Postoj spoločnosti	182

X. Ako postupovať pri tvorbe protikorupčnej stratégie	183
Záver	195
Pramene	197
Obrazová príloha	203